

Við flóttafólki í Jordan

Í AL-AZRAQ UNDIR EFTIRLITI

Flóttalegurnar í Jordan eru ymiskar, og fólk liva ekki undir somu treytum í ymisku legunum. Al-Azraq, sum er næststørsta flóttalegan í Jordan, varð bygd og skipað liðugt, áðrenn nakar flutti inn í leguna. Men eftirlitið er sterkari og frælsi heilt ørvísi enn í øðrum flóttalegum

REGIN WINTER POULSEN

Munurin á Al-Azraq leguni og Zaatari er skriggjandi við fyrsta eygnakast. Zaatari, sum greitt er frá um í serskildari grein, var frítt, og ein kundi ferðast kring leguna uttan stórvegis trupuleikar. Tann eina dagin í Zaatari leguni varð ferðast uttan bil. Vanligar fólkalagnur vóru eisini lættari at fáa uttan stórvegis hovásták, tí ein kann tosa óskerður við fólk, sum búgva í leguni.

Í Azraq skal ein hava bil, sum er góðkendur áðrenn ein sleppur inn í leguna. Ímeðan tú ferðast kring leguna, er umboð úr jordansku fregnartænastuni altíð við tær og gevur boð um, hvat ein kann taka myndir av. Tá allar samrøður verða gjørdar ræður um at koma nakrar minuttir vekk frá fregnartænastuni, tí tað er týðiligt, at fólk aftra seg í at út-tala seg ov nógv um forholdini á leguni, tá eftirlitsmaðurin lurtar. Vit hava avtalu við UNHCR um-boðið, Emmanuel, um at taka okkum runt í leguni. Hann vísir okkum útbúgvingarmiðstöðir, maakani sentur, fyri ung og mark-naðin. Hann vísir okkum eisini útbúgvingarstöðir fyri tilkomnar konur, har tær kunnu læra at seyma og seta hár. Men hann greiðir sjálvur frá, tá vit hava frið frá fregnartænastu eina løtu, at hann ikki fær sagt allan sannleikan, tá hann ikki er einsamallur.

Marknaður uttan lív - og uttan fregnartænastu í eina løtu

Tá ein hevur ferðast á eitt nú

Zaatari marknaður er týðiligt, hvussu skerdur marknaðurin í Al-Azraq er. Tí at legan er nógv betur skipað, kann ein og hvør ikki opna handlar á marknaðinum á leguni. Tað er avgjørt áðrenn búðirnar eru gjørdar, hvat fyri handlar kunnu vera á gøtunum, og so hava flóttafólk søkt um loyvi at reka búðirnar. Lívið er als ikki tað sama sum í eitt nú Zaatari.

Á marknaðinum keypa vit okkurt at eta, og umboðið hjá fregnartænastuni situr í bilinum eina løtu og etur, ímeðan vit ganga runt. Nú er høvi at seta nærri spurningar til evnir, sum legan hevur verið skuldssett fyri. Eitt nú hevur Human Rights Watch víst á, at fleiri túsund fólk eru horvin í legunum, og jordanskir myndug-leikar eru undir illgruna fyri at útflyta fólk aftur til Sýria. Umboð fyri UNHCR váttað fyri okkum, at tað hvørva nógv fólk, og at hann ikki kann úttala seg um tað, ímeðan fregnartænastan er hjá. Hann sigur eisini at fregnartænastan ger arbeiðið hjá tíðindafólkum torført á staðnum, tí alt skal vera undir eftirliti.

Aftur til veruleikan - fregnartænastan liðug at eta

Tá umboðið hjá fregnartænastuni er liðugt at eta, gongur leiðin á stóra sólorkuverki í Al-Azraq, sum IKEA hevur givið í gávu til Al-Azraq leguna. Á staðnum arbeiðir Abdallah, sum er Sýriskur flótti, sum arbeiddi sum elektrikkari í Sýria.

- Hetta gevur mær møgulleika at arbeiða við einum øki, sum eg havi áhuga í, greiðir hann frá.

Sum tann fyrsta flóttafólka-

legan nakrantið fer fólk Al-Azraq at hava fulla atgongd til streym. Yvirhøvur hevur UNHCR lagt seg eftir at altjóða myndugleikar skulu síggja neyðuga tørvin hjá flóttafólkum sum annað enn bara mat og vatn. Endamálið er at sleppa undan, at eitt heilt ættarlið av ungdómi ikki stendur uttan før-leikar tá kríggið vónandi skjótt verður liðugt.

Snýr seg um at útbúgva

Tað er ein grundleggjandi munur á Al-Azraq og eitt nú Zaatari leguni er, at Al-Azraq varð tekna og bygd, áðrenn nakar flutti inn í leguna. Zaatari legan varð gjørd, tí fólk savnaðust í økjum, sum lá fáar kilometrar frá sýrisku grensuni. Azraq legan er tí nógv betur skipað, men eisini lættari at halda stýr á enn hin legan. Legan er deild upp í seks býir, harav fimmti býurin er lukkaður fyri tíðindafólkum og flóttafólkum, sum búgva í leguni aðrastaðni, tí fólk sum enn hava samband við kríggið í Sýria ella eru undir illgruna fyri yvirgang búgva har.

Á leguni eru annars eins og á øðrum legum í Jordan Maakani sentur, har børn kunnu koma at læra. Skúlar fylgja jordanska skúlaárinum og eftir skúlatíð mæta børnini á miðstöðunum, har tey fáa undirvísing í teldu, kunnu læna bókur og gera onnur frítíðaryrki. Eldri børn og vaksin kunnu fáa undirvísing í fakum fríðkanarferðum ella ymisk hand-verkaraðkir.

- Fólkinu skulu fáa undirvísing í fakum, sum tey kunnu brúka innan-fyri og uttanfyri leguna, greiðir umboð fyri UNHCR frá og vísir á, at umframt at ung fólk kunnu

Inngongdin til leguna. Tað eru fleiri kilometrar frá inngongdini til bústaðirnar á leguni

taka studentarskúlaútbúgvingar, kunnu tey fáa undirvísing á universitetsstöði í verkfrøði og tá skulu endaligu verkætlanirnar kunna brúkast á leguni sjálvari.

Ein ungur maður, ið nevnist Firhaz og lesur verkfrøði, greiður okkum frá um ymiskar verkætlanir, sum eru gjørdar á leguni. Ein prototypa av einum bili, sum skal hjálpa teimum, ið bera brek, er ein av verkætlaninum. Bilurin steðgar um hann rakar okkurt og koyrir við sólorku, og Firhaz hevur sjálvur verið við til at gjørt prototypuna av bilinum. Somuleiðis hava onnur gjørt eina mosku, sum er drivin av sólorku.

Umboð fyri UNHCR greiða okkum frá, at dreymurin sjálvandi er at víðka um útbúgvingartilboðini, men at tað er trupult.

- Í ár hava vit, orsaka av minkandi stuðli, einans fígging til 90 prosent av árinum, greiðir Emmanuel, sum vísir okkum runt á

túrinum frá. Emmanuel var sjálvur flóttafólk í Suður Sudan, og hann greiðir frá, at sum flóttafólk er ikki altíð so týðningarmikið, hvat tú lesur. Hann las sjálvur “undirvísing” á sínari flóttalegu í Sudan, tí tað var hansara møguleiki út úr leguni.

Ein trupuleiki, sum Al-azraq hevur til felags við aðrar legur í landinum er, at ávís børn ikki hava møguleika fyri at luttaka á felags aktivitetinum. Gentur kunna antin verða giftar vekk tíðliga ella verða noyddar at arbeiða heima, tí foreldrini arbeiða uttanfyri leguna, men leiðarin á eini Makaani miðstöð greiðir okkum frá, at trupuleikin er minkandi og tøluni frá Juni mánaða vísa, at nærum allur ungdómurin á leguni gongur í skúla. Við at hava samband við foreldrini og bjóða teimum til ymisk tiltøk, hava tey megnað at brotið múrarnar fyri, at fólk ikki luttaka.